

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR**
Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: 286 840 129
gabriela.samanova@soc.cas.cz

Sociální rozdíly mezi skupinami

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2005, v05-11</i>
<i>Otázky:</i>	<i>ov.118</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>7. – 14. 11. 2005</i>
<i>Počet respondentů:</i>	<i>1060</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>kvótní výběr</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>20. 12. 2005</i>
<i>Autor výzkumu:</i>	<i>kolektiv řešitelů projektu „Sociální soudržnost“</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Gabriela Šamanová</i>

Centrum pro výzkum veřejného mínění zařadilo do listopadového šetření otázku mapující názory na příčiny sociálního napětí v české společnosti. Oslovení občané měli posoudit, které rozdíly mezi různými sociálními seskupeními vedou k napětí v celé společnosti.¹

Při pohledu na tabulku na následující straně zjistíme, že nejproblematictější jsou vnímány rozdíly mezi politiky a ostatními občany (48 % dotázaných soudí, že tyto rozdíly vedou k hlubokým sociálním napětím), dále pak rozdíly v majetku (40 %). Poměrně vysoké skóre (37 %) u položky „vedou k hlubokým sociálním napětím“ získaly rozdíly podle národnosti a ras.

Zhruba pětina dotázaných se domnívá, že k hlubokým sociálním napětím vedou rozdíly v zaměstnaneckém žebříčku, mezi zaměstnanými a lidmi bez práce a rozdíly v úrovni bydlení. Rozdíly mezi Prahou, městy a venkovem pak za zdroj hlubokých sociálních napětí považuje 16 % respondentů.

Mezigenerační rozdíly, rozdíly ve zdravotním stavu, podle vzdělání, rozdíly podle rodinného uspořádání a podle náboženského vyznání vnímá jako příčinu hlubokých sociálních napětí méně než 10 % účastníků výzkumu.

Rozdíly mezi muži a ženami se na sociálním napětí ve společnosti podle dotázaných podílejí nejmenší měrou. Pouze 2 % dotázaných se přiklonila k tomu, že tyto rozdíly vytvářejí hluboké napětí, naopak nejvíce lidí (35 %) uvedlo, že rozdíly mezi muži a ženami nevytvářejí sociální napětí ve společnosti vůbec.

Pořadí položek zůstává nezměněné i tehdy, když sečteme četnosti odpovědí „hluboká sociální napětí“ a „méně závažná sociální napětí“.

¹ Znění otázky: Které rozdíly mezi různými sociálními seskupeními podle Vašeho názoru vytvářejí hlubší a méně hluboká sociální napětí v české společnosti?

Tabulka: Co vytváří sociální napětí v české společnosti (v %)

rozdíly:	vedou k hlubokým soci. napětím	vedou k méně závažným soc. napětím	téměř nevytvářejí soc. napětí	vůbec nevytvářejí soc. napětí
mezi politiky a vysokými úředníky a ostatními lidmi	48	36	10	2
mezi bohatými, středně zámožnými a chudými	40	41	15	2
podle národností a rasové příslušnosti	37	44	12	4
mezi nadřízenými a podřízenými, zaměstnavateli a zaměstnanci	23	46	22	3
mezi zaměstnanými a nezaměstnanými	22	46	23	5
mezi lidmi bydlícími lépe či hůře a mezi nebydlícími	21	46	24	5
mezi lidmi žijícími v Praze, ve městech a na venkově	16	37	29	13
mezi generacemi	10	42	35	11
zdravotního stavu	7	30	38	20
mezi lidmi podle stupně dosaženého vzdělání	7	38	37	15
mezi úplnými rodinami, neúplnými rodinami a osamělými lidmi	6	27	40	21
podle náboženského vyznání	5	18	36	34
mezi muži a ženami	2	20	40	35

Pozn.: Dopočet do 100 % v řádcích tvoří odpovědi „nev“.

Výpovědi se lišily podle některých sociodemografických charakteristik dotázaných. Muži se významně častěji než ženy domnívali, že rozdíly mezi pohlavími nevytvářejí hluboká sociální napětí.

Lidé, kteří se subjektivně řadí mezi horní společenskou vrstvu, mnohem častěji neviděli problém v rozdílech mezi generacemi.

Rozdíly mezi Prahou, městy a venkovem považují za zdroj hlubokých sociálních napětí nejčastěji lidé z měst nad sto tisíc obyvatel (mimo Prahy) a lidé z obcí do dvou tisíc obyvatel. Pražané rozdíly mezi městem a venkovem významně častěji než lidé z ostatních velikostních kategorií nevnímali jako zdroj hlubokých sociálních napětí.

Lidé považující se za příslušníky nejspodnější společenské vrstvy častěji pokládají rozdíly v majetku za příčinu hlubokých napětí. Naopak lidé z nejvyšší vrstvy častěji rozdíly v majetku jako problém nevidí. Obdobná je situace u životní úrovně dotázaných – pro lidi se špatnou životní úrovní jsou rozdíly v majetku častěji původcem hlubokých napětí ve společnosti.

Lidé ze střední až nejvyšší společenské vrstvy se častěji než ostatní domnívají, že rozdíly mezi politiky, vysokými úředníky a „obyčejnými“ občany téměř nevytvářejí sociální napětí. Zrcadlově si lidé z nižších vrstev častěji myslí, že tyto rozdíly vedou k hlubokým sociálním napětím. Ekvivalentně k sebezařazení na společenském řebříčku stojí sebezařazení do kategorií životní úrovně. Lidé se subjektivně deklarovanou špatnou životní úrovní významně častěji míní, že rozdíly mezi politiky a ostatními občany způsobují hluboká napětí.

Názory na rozdíly v zaměstnaneckém poměru se lišily podle zařazení na společenském žebříčku a podle pozice v zaměstnání. Lidé z nejnižší společenské vrstvy a kvalifikovaní dělníci se častěji než ostatní domnívali, že rozdílné pozice v zaměstnání podněcují hluboká sociální napětí.

